

بسمه تعالی

عنوان:

بررسی جذب و میزان ماندگاری فارغ‌التحصیلان کشاورزی دریافت‌کننده وام اشتغال زراعت، باغداری و دامداری در بازار کار کشاورزی

ایرج ملک محمدی - استاد دانشگاه تهران، دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، Irajmalek@yahoo.com، تهران، ۰۹۱۲۱۴۴۱۴۷۴

شهاب‌الدین شکری - دانش‌آموخته کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، تهران، ۰۲۱۲۲۰۶۹۰۵۸، ۰۹۱۲۴۹۵۳۳۵۷، تهران، Shahab_Shokri@yahoo.com، سعادت آباد، خیابان شهید برادران صرافها (صرافهای شمالی)، کوچه ۱۷ غربی، پلاک ۲۰، واحد ۱۰. ۱۹۹۸۸۵۳۶۵۳

چکیده

این تحقیق از ابعاد گوناگون (فردی، نظام بانکی و آموزشی) به بررسی مسئله جذب و میزان ماندگاری فارغ‌التحصیلان کشاورزی دریافت‌کننده وام اشتغال در بازار کار کشاورزی، در محدوده‌ی زمانی ۵ سال (۱۳۸۴-۱۳۸۰) در استان تهران پرداخته است. نوع تحقیق بر مبنای هدف، کاربردی و بر مبنای روش، از نوع توصیفی-همبستگی است. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد. روایی پرسشنامه با بهره‌گیری از نظر اصلاحی کمیته تحقیق ارتقا یافت. برای مطالعه‌ی جامعه از سرشماری استفاده شد که طی آن ۱۱۷ فارغ‌التحصیلان کشاورزی دریافت‌کننده وام اشتغال مورد مطالعه قرار گرفتند که در نهایت ۵۲ پرسشنامه بر اساس واحدهای تولید کشاورزی موجود، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. ذکر این نکته لازم است که از هر واحد تولیدی تحت مدیریت فارغ‌التحصیلان دریافت‌کننده وام (به صورت منفرد و یا اشتراکی)، یک پرسشنامه تکمیل گردید. همچنین برخی از واحدها و طرح‌ها ظهور خارجی نداشته و برخی هم با عدم ماندگاری و موفقیت رو به رو شده بودند. از یافته‌ها نشان داد که وام اشتغال بانک کشاورزی، نقشی در جذب و میزان ماندگاری فارغ‌التحصیلان کشاورزی در بازار کار کشاورزی نداشته است. به ویژه، "ارتباط معنی‌داری میان آموخته‌های دانشگاهی فارغ‌التحصیلان با نیازهای بازار کار" وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: جذب، میزان ماندگاری، وام اشتغال، بازار کار کشاورزی

مقدمه

یکی از مسائل چالشی در کشور ما اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی است؛ از طرفی تربیت نیروی متخصص، از شاخص‌های فزاینده‌ی توسعه‌ی انسانی می‌باشد و از سوی دیگر مشکل بیکاری و یا کمی فرصت‌های متناسب اشتغال فارغ‌التحصیلان، از موانع توسعه‌یافتگی به شمار می‌رود. به‌علاوه امکان جذب در بخش دولتی بسیار محدود بوده و رفته رفته بر این محدودیت هم افزوده می‌شود. در مقابل فرصت‌های خوبی در بخش خصوصی قابل جستجو و پیش‌بینی است، به خصوص بخش کشاورزی که به رغم برخورداری از توانمندی‌های فراوان، توان یا امکان جذب فارغ‌التحصیلان رشته‌های متنوع کشاورزی را ندارد. نتایج پژوهش‌ها حاکی از آن است که به استناد شاخص $ICOR^1$ ، بازدهی سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، بیش از دیگر بخش‌های اقتصادی است (ابوالحسنی، ۱۳۸۰). همچنین بخش کشاورزی پس از بخش خدمات موسسات مالی، بانک و بیمه می‌تواند در ایجاد اشتغال جدید در کشور، بیشترین اثر را داشته باشد و برای رفع تنگنای بیکاری باید تقاضای نهایی این بخش را افزایش داد (بیدآباد، ۱۳۸۳). حال یکی از راهبردهای اساسی، رویکرد اشتغال فارغ‌التحصیلان در فعالیت‌های کشاورزی به شکل خصوصی یا نیمه‌خصوصی و از طریق تسهیلات و مشوق‌های دولتی در زمینه اعطای اعتبارات بانکی با هدف ایجاد اشتغال می‌باشد.

در دو دهه اخیر در بسیاری از کشورها، اعطای اعتبارات خرد (تامین مالی خرد)، به عنوان راهکاری مناسب برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید به ویژه فعالیت‌های خود اشتغالی، و نیز جهت مقابله با فقر و توانمندسازی افراد در مناطق کم درآمد مطرح شده است و برخی کشورها در این زمینه به توفیق‌های چشمگیری دست یافته‌اند. چنین تجربه‌ای در کشورهای گوناگون بیانگر اثر این نوع اعتبارات و تسهیلات بر کاهش نابرابری‌ها و فقر از طریق ایجاد فرصت‌های شغلی جدید است (حسن زاده و همکاران، ۱۳۸۵). تحقیق (Mir et al (2005) در سیستان و بلوچستان و در خصوص بررسی عوامل مؤثر بر دسترسی به اعتبارات کشاورزی نشان داد عواملی چون فاصله مزرعه تا بانک، سطح کشت، و داشتن پس انداز بانکی نقش به‌سزایی بر دسترسی به اعتبارات داشته و نیز دارای نقش مثبتی در تولید می‌باشند. همچنین اعتبارات روستایی بانک کشاورزی توانسته است در توسعه اقتصادی روستاییان به عنوان یکی از ابعاد اصلی توسعه روستایی، در سطح معناداری پنج درصد، نقش مهمی ایفا کند (رکن‌الدین افتخاری و عینالی، ۱۳۸۴). تحقیق بختیاری و پاسبان (۱۳۸۳) در خصوص نقش اعتبارات بانکی بانک کشاورزی در توسعه فرصت‌های شغلی، نشان داد که حداقل در کوتاه مدت می‌توان با به کارگیری نظام اعتباری مناسب باعث توسعه فرصت‌های شغلی مناسب در بخش کشاورزی شد. نتایج تحقیق بلالی و خلیلیان (۱۳۸۳) نشان داد که رابطه‌ی مثبت بین سرمایه‌گذاری و اشتغال در بخش کشاورزی وجود دارد. باصری و جهان‌گرد (۱۳۸۶) با تحلیل ظرفیت اشتغال زایی بخش کشاورزی ایران و به تفکیک در چهار زیربخش زراعت و باغبانی، دام و طیور، جنگلداری، شیلات به این نتیجه دست یافتند که ظرفیت ایجاد اشتغال پایدار و مولد بر اساس الگوهای برآوردی در زیربخش‌های کشاورزی در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی بر مبنای کثرت اشتغال نسبت به سطح زیر کشت، رشد ارزش افزوده بخش، روند فناوری تولید و انباشت سرمایه پایین است و رفع این نقص نیازمند تغییر ترکیب شاغلان، تخصص‌گرایی، رونق فناوری اطلاعات و ارتباطات همراه با افزایش تعداد دانش‌آموختگان دانشگاهی در مناطق روستایی و به طور کلی جذب تازه واردان به بازار کار از طریق انجام سرمایه‌گذاری‌های مکمل دولت در بخش کشاورزی است. (Yaghoubi (2005) به بررسی اثر اعتبارات خرد بر اشتغال زنان روستایی استان زنجان پرداخت. نتایج نشان داد که بیشترین زمینه مصرف وام در منطقه به ترتیب کارهای مربوط به دامپروری، باغبانی، کشاورزی، خرج‌های تحصیل فرزندان، خرید وسایل خانه، خرید خوراک و پوشاک، خرج‌های دارویی درمان و بهداشت و صنایع دستی بوده است. وام‌های پرداختی بیشترین اثر و قوی‌ترین انگیزه را بر

¹ - Increment Capital Output Ration

زنان در خصوص قابلیت های ایشان، افزایش مهارت های مدیریت زندگی، افزایش اعتماد به نفس آن ها و آگاه سازی زنان روستایی در خصوص توانایی های بالقوه ایشان و بهبود وضعیت زنان در خانواده داشته است. نتایج تحقیق چیدری و زارع (۱۳۷۹) نشان داد که اعطای اعتبارات بانکی به بخش کشاورزی، تأثیر مثبت و معنی داری بر تولید کشاورزان داشته است و کشاورزان از دریافت وام اضافی سود می برند.

بختیاری و پاسبان (۱۳۸۳) به بررسی "نقش اعتبارات بانکی در توسعه فرصت های شغلی: مطالعه موردی بانک کشاورزی ایران" پرداختند. نتیجه کلی نشان داد که اعتبارات بانک کشاورزی در کوتاه مدت بر اشتغال و در درازمدت بر سرمایه گذاری تأثیر مثبت داشته است. به علاوه نتیجه گرفته شد که ارتباط ارزش افزوده با اشتغال منفی است که شاید یکی از دلایل ارتباط منفی اشتغال با اعتبارات بخش کشاورزی، ناکارایی نظام بانکی کشور در اعطای اعتبارات به کشاورزان خرده پا (که در تحقیقات متفاوتی به آن اشاره شده است)، و دیگری به این دلیل باشد که عموماً اعتبارات بانکی در بخش سرمایه گذاری ثابت در درازمدت باعث سرمایه بری بیشتر بخش کشاورزی می شود.

نتایج تحقیق حاجی قوامی (۱۳۸۱) نشان داد که اثر وام بر روی تولید مثبت و معنی دار می باشد. ترکمانی و فرج زاده (۱۳۸۲) هم به این نتیجه دست یافتند که میان ارزش افزوده بخش کشاورزی و اعتبارات اعطایی یک رابطه ی علی دوسویه وجود دارد. بلالی (۱۳۸۱) اظهار داشت که در زیربخش زراعت و باغبانی نسبت به زیربخش های دیگر هزینه کمتری برای ایجاد اشتغال لازم است و از بعد اشتغال زایی دارای مزیت نسبی است (بلالی، ۱۳۸۱، ص ۱۴۶). بخشی از نتایج مطالعه میهن خواه (۱۳۷۹) نشان داد که کارایی منابع تولید اعم از سرمایه و نیروی کار در زیربخش دام و طیور بیش از سایر بخش ها می باشد، در تولید ناخالص ملی، بیشترین سهم را داشته و از نظر شاخص ICOR این زیربخش بالاترین بهره وری را دارد (میهن خواه، ۱۳۷۹، ص ۱۰۳).

محمدی دینانی و فولادی (۱۳۸۰)، در ارتباط با مشکلات اشتغال پیش روی دانش آموختگان کشاورزی (اقتصاد کشاورزی، زراعت و آبیاری) در بخش خصوصی و از دیدگاه آموزشی، قیاسیان (۱۳۸۲)، در زمینه موانع جذب فارغ التحصیلان کشاورزی در بخش کشاورزی، محسنین (۱۳۷۷)، در خصوص مشکلات و تنگناهای اشتغال فارغ التحصیلان کشاورزی، نظری (۱۳۸۱) در زمینه موانع اشتغال فارغ التحصیلان کشاورزی، تحقیق نموده اند که به ابعاد گوناگون جذب و اشتغال فارغ التحصیلان رشته های کشاورزی اشاره داشته است.

اهمیت موضوع

به گزارش سازمان نظام مهندسی و منابع طبیعی کشور، وضعیت اشتغال دانش آموختگان رشته های کشاورزی و منابع طبیعی در سال ۱۳۸۲، مطابق با جدول ۱ بوده است.

جدول ۱: وضعیت اشتغال دانش آموختگان رشته های کشاورزی و منابع طبیعی

نوع اشتغال	شاغل در بخش دولتی (نفر)	شاغل در بخش غیردولتی مرتبط با بخش کشاورزی (نفر)	شاغل در مشاغل غیرمرتبط با بخش کشاورزی (نفر)	جویای کار (بیکار)	جمع
تعداد	۳۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۵۵۰۰۰	۳۵۰۰۰	۱۴۵۰۰۰
درصد	۲۴/۱	۱۳/۸	۳۸	۲/۱	۱۰۰

منبع: سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی کشور، ۱۳۸۲/۶/۳۰

مهرعلی زاده و آرمن (۱۳۸۶) با بررسی بازار کار دانش آموختگان مقطع کارشناسی در دانشگاه های دولتی ایران در گروه های آموزشی فنی و مهندسی، علوم پایه، کشاورزی و دامپزشکی و علوم انسانی، و با ردیابی دیدگاه ۱۸۰۰ نفر از دانش آموختگان نتیجه گرفتند که مساله اشتغال دانش آموختگان در کشور بحرانی بوده و نیز در زمینه مطابقت تجارب

و برنامه آموزشی دوره های کارشناسی با نیازهای موجود در بازار کار ناهماهنگی وجود داشته است. به اعتقاد کارشناسان ارشد بخش کشاورزی، یکی از مصادیق هدررفت سرمایه در کشور، اشتغال فارغ التحصیل های دانشگاهی به ویژه کشاورزی در بخش غیر تخصصی آنهاست. زمانی (۱۳۸۰) به برآورد نیاز بخش عمومی به نیروی متخصص کشاورزی تا سال ۱۳۹۰ پرداخت. نتایج نشان داد که جذب نیروی کارشناسی در ۱۱ سال گذشته (منتهی به سال ۱۳۸۰) در سطح کشور به طور یکنواخت انجام نگرفته است. با در نظر گرفتن تفاوت بین نیاز با تقاضا مشخص می شود که امکان و تقاضای واقعی استخدام تا سال ۱۳۹۰ حدود ۳۱۲۳ نفر می باشد. همچنین نتایج تحقیقات کرباسی و همکاران (۱۳۸۷) نشان می دهد که روند اشتغال در بخش کشاورزی طی سال های آینده روند افزایشی کندی خواهد داشت. لذا برنامه ریزی در این ارتباط می تواند از اهمیت ویژه ای برخوردار باشد. از سویی در تحقیق شفیی و فمی (۱۳۸۶)، عدم دسترسی به اعتبارات و استخدام دولتی در بخش کشاورزی به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی مطرح شد که بر اساس نتایج تحلیل عاملی نگرش دانشجویان استخراج گردید.

دبیرخانه ی شورای عالی اشتغال مشکلات و موانع ارائه شده در خصوص فرایند اعطای وام را بر اساس اعلام استان ها به چند دسته ی کلی (در بخش های سیستم بانکی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی و موارد مربوط به فرد متقاضی) تقسیم کرده است، که از میان آنها می توان به بالا بودن نرخ بهره ی بانکی، مغایرت آیین نامه های اجرایی و مصوبات هیأت دولت، طولانی شدن فرایند بررسی طرح ها در سیستم بانکی، مغایرت آیین نامه ها و مصوبات دولت با آیین نامه های داخلی سیستم بانکی، عدم آگاهی متقاضی نسبت به چگونگی ارائه ی تسهیلات، عدم تخصص لازم متقاضی در خصوص طرح تولیدی پیشنهادی، عدم توانایی در تأمین وثیقه های مورد نیاز بانک و عدم توانایی در سهام آورده اشاره کرد (روزنامه ایران، ۱۳۸۲، ش ۲۶۵۶). بدیهی است نظام بانکی در بخش کشاورزی نیز نمی تواند از چالش ها و موارد یاد شده به دور باشد، به گونه ای که در زمینه ی مربوط به وام های ۲۰۰ میلیون ریالی به گفته ی بانک کشاورزی، فارغ التحصیلان برای دریافت این تسهیلات اکثراً با ۲ مشکل سهم آورده و نرخ سود مواجه هستند که بانک و وزارت جهاد کشاورزی سعی در برطرف نمودن این مشکل دارند (روزنامه همشهری، ۱۳۸۱، ش ۲۸۸۹).

با توجه به مسئله عدم جذب و یا نبود ظرفیت جذب فارغ التحصیلان کشاورزی در بخش دولتی و سیاست های نظام به منظور ایجاد زمینه اشتغال متناسب با رشته تحصیلی و در بخش های غیر دولتی، و با توجه به اینکه طرح وام اشتغال بانک کشاورزی، راهبرد و تجربه ای نو برای اشتغال زایی و توسعه منابع انسانی بخش کشاورزی به شمار می رود، انجام این تحقیق، به وضوح بیشتر ابعاد اشتغالزایی این طرح و میزان توفیق و یا چالش ها و عدم موفقیت های آن کمک خواهد کرد.

اهداف تحقیق

- ۱- بررسی عملکرد بانک کشاورزی در جذب فارغ التحصیلان به بخش کشاورزی و چالش های پیش روی جذب
- ۲- بررسی عوامل مؤثر در ماندگاری و موفقیت طرح های اشتغال بانک کشاورزی
- ۳- بررسی عوامل تبیین کننده عدم موفقیت و ماندگاری طرح های اشتغال بانک کشاورزی
- ۴- بررسی میزان موفقیت طرح های اشتغال وام بانک کشاورزی

روش شناسی

این تحقیق کاربردی است که به روش علی-ارتباطی انجام شده است. متغیرهای وابسته تحقیق، جذب و میزان ماندگاری فارغ التحصیلان کشاورزی در بازار کار کشاورزی و متغیرهای مستقل شامل میزان شفافیت قوانین بانکی،

بیمه محصولات کشاورزی، پرداخت به موقع اعتبار، میزان مدیریت ریسک، میزان کارآفرینی، میزان استفاده از فراگرفته‌های دانشگاهی، بیمه محصولات کشاورزی، میزان شرکت فارغ‌التحصیلان در کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی تخصصی، میزان نظارت و سرپرستی بانک کشاورزی، هزینه‌های تولید، هزینه‌های عرضه، میزان دسترسی به پژوهشگران، میزان ارتباط با سایر فارغ‌التحصیلان دریافت کننده وام، میزان مهارت‌های ارتباطی، میزان اطلاع از بازار، میزان تجربه کاری، میزان ابتکار عمل و نوآوری، میزان مشاوره با مروجان (کشاورزی) می‌باشند. روابط دو گروه متغیر مزبور در قالب ۲۲ فرضیه مورد بررسی قرار گرفت. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه ای با ۹۰ سؤال باز و بسته شامل ۱۷۵ گویه استفاده شد. اطلاعات مورد نیاز از طریق مصاحبه حضوری جمع‌آوری شد. این تحقیق در استان تهران (شامل شهرستانهای شمیرانات (فشم)، شهرری، اسلام‌شهر، رباط‌کریم، کرج، شهریار، ماهدشت کرج، هشتگرد، نظرآباد، ورامین، پاکدشت، دماوند و رودهن) اجرا شده است. استان تهران به این علت انتخاب شد که بیشترین تعداد دریافت کنندگان وام را در کشور، پس از استان خراسان به خود اختصاص داده است. جامعه‌ی آماری تحقیق، ۱۱۷ فارغ‌التحصیل کشاورزی بود که به دلیل محدودیت سرشماری شدند. ذکر این نکته لازم است که از هر واحد تولیدی تحت مدیریت فارغ‌التحصیلان دریافت کننده وام، یک پرسشنامه تکمیل گردید. سرانجام ۵۲ پرسشنامه از طریق بازدید از واحدهای تولیدی و نیز مصاحبه با فارغ‌التحصیلان جمع‌آوری گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS Win11 استفاده شد.

یافته ها و بحث

جدول ۱: توصیف جامعه آماری						
جنسیت	سن	محل سکونت	دانشگاه فارغ التحصیلی	تحصیلات	مدت اجرای طرح	اشتغال همزمان
۹۴٪ مرد ۶٪ زن	۳۱ سال	۶۷٪ شهر ۳۳٪ روستا	بیش از ۸۰٪: دانشگاه آزاد اسلامی	۹۲٪ کارشناسی	حدود ۳۰ ماه، بیشترین فراوانی: ۳۹-۲۲ ماه	۷۰٪: بلی، از این میان: حدود ۲۳٪ در شهرداری و ۶۳٪ ادارات دولتی (خلاف مقررات)
گرایش تحصیلی	زمینه فعالیت	وضعیت زمین	سن	زمان بیکاری	زمان ارائه طرح تا دریافت تسهیلات	میزان اشتغالی
۵۳٪: زراعت و اصلاح نباتات و ۲۴٪: دامپروری و علوم دامی	اکثراً کشت صیفی جات گلخانه ای	۲٪ منابع طبیعی و مابقی، زمین شخصی یا خرید	میانگین: ۳۱ سال	حدود ۵۷٪ از ۴- ۱/۵ سال: بیکار میانگین: ۱/۸ سال بدون محاسبه سربازی برای آقایان	۲۰۸ روز	به طور متوسط ۳ نفر (کارگر)
منبع: یافته های تحقیق						

چنانچه از نتایج این تحقیق بر می‌آید اشتغال به فعالیت‌های کشاورزی مرتبط با رشته‌ی تحصیلی، مهم‌ترین انگیزه‌ی جذب فارغ‌التحصیلان به بازار کار کشاورزی بوده است. در خصوص چگونگی آشنایی فارغ‌التحصیلان با وام اشتغال باید گفت که دانشگاه‌ها از نقش قابل توجهی برخوردار نبوده‌اند و این خود یکی از نشانه‌های نبود تعامل کافی میان صنعت و دانشگاه و یا عدم پیوند مناسب میان آموزش و نیازهای بازار کار می‌باشد.

از زمان ارائه طرح توسط فارغ‌التحصیل کشاورزی به بانک کشاورزی تا ارائه تسهیلات و دریافت وام، در مجموع به طور میانگین حدود ۲۰۸ روز طول کشیده است. به گفته ایشان، مشکلات دریافت وام از بانک کشاورزی به ترتیب اولویت عبارتند از:

۱- معرفی ضامن معتبر

- ۲- بالا بودن میزان سهم آورده
- ۳- تهیه زمین برای اجرای طرح
- ۴- بروکراسی های اداری
- ۵- طولانی شدن مدت بررسی طرح
- ۶- نداشتن سهم آورده

بخشی از نتایج تحقیق زارع (۱۳۷۶) در زمینه‌ی «بررسی و ارزیابی اثرات تولیدی اعتبارات تخصیص یافته به بخش کشاورزی توسط هر یک از بانک‌های ملی و کشاورزی (استان مازندران)» گویای این است که مدت زمان لازم برای اعطای تسهیلات در بانک کشاورزی بیشتر از بانک ملی می‌باشد. علت تأخیر در پرداخت وام در بانک کشاورزی، مدت زمان لازم برای رسیدن نوبت بازدید از مزرعه کشاورز توسط کارشناسان بانک و علت تأخیر در پرداخت وام از طرف بانک ملی مدت زمان لازم برای رسیدن نوبت تشکیل پرونده و واریز وجه به حساب کشاورز ذکر شده است. زارع آماده نبودن مدارک، نبودن اعتبار در شعبه، مقررات داخلی و سایر موارد را به عنوان علل تأخیر در پرداخت اعتبار ذکر کرده است.

فارغ‌التحصیلان برای اشتغال و اجرای طرح به غیر از بانک کشاورزی از منابع اعتباری دیگر (رسمی و غیررسمی) چه در بخش تسهیلات جاری و چه سرمایه‌ای، به میزان قابل توجهی استفاده نموده‌اند.

۷۰ درصد از افراد مورد مطالعه هم‌زمان با اجرای طرح در مشاغل دیگر فعالیت داشته، صرف نظر از اشتغال به فعالیت دیگر، قبل و یا بعد از اشتغال به طرح، از این میزان به طور مشخص حدود ۲۳ درصد در شهرداری‌ها و ۶/۳ درصد در ادارات دولتی مشغول می‌باشند که این بر خلاف مقررات طرح اشتغال فارغ‌التحصیلان است. این مسئله از نتایج قابل تأمل این تحقیق بود که بازدیدهای میدانی هم مؤید این نتیجه می‌باشند.

باقری و نجفی (۱۳۸۳) به بررسی عوامل مؤثر بر بازپرداخت اعتبارات کشاورزی در استان فارس پرداختند. نتایج نشان داد که از بین متغیرهای با اهمیت تابع تشخیصی، متغیرهای خسارات طبیعی و فاصله انتظاری برای دریافت وام سبب کاهش احتمال بازپرداخت وام شده و سایر متغیرها (به ترتیب اهمیت نسبی، نسبت درآمد مزرعه‌ای به درآمد کل، درآمد مزرعه، بیمه محصولات، میزان پس‌انداز، نظارت و سرپرستی کارشناسان بانک، طول دوره بازپرداخت وام، نوع فعالیت به‌کارگیری وام، شاخص تنوع، کثرت خریداران، درآمد خارج از مزرعه، سطح زیرکشت، تسهیلات و متغیر مجازی شهرستان) موجب افزایش احتمال بازپرداخت وام شده‌اند. نتایج تحقیقات کوپاهی و بخشی (۱۳۸۱) نیز نشان داد که استفاده از ماشین‌آلات در مزرعه، طول دوره بازپرداخت وام، نظارت و سرپرستی بانک بر مصرف وام و به‌کارگیری وام در فعالیت‌های جاری اثر مثبت و معنی‌داری بر عملکرد بازپرداخت اعتبارات داشته‌اند. از سوی دیگر بروز خسارات طبیعی در مزرعه (مانند خشکسالی و آفات)، سطح تسهیلات زارع و طول زمان انتظار برای دریافت وام اثر منفی و معنی‌دار بر عملکرد بازپرداخت اعتبارات داشته است.

از میان عوامل هفت‌گانه‌ی وام اشتغال، تسهیلات جاری، تسهیلات سرمایه‌ای، نرخ سود بانکی، بیمه محصولات کشاورزی، تأمین اجتماعی، تعاونی‌های تولید و توزیع، وام اشتغال بیشترین تأثیر را برای جذب به بازار کار کشاورزی داشته و تسهیلات سرمایه‌ای از اولویت بالاتری نسبت به تسهیلات جاری برخوردار بوده است. رضازاده (۱۳۸۰) اثر تسهیلات اعطایی (جاری و سرمایه‌ای) بانک کشاورزی بر تولیدات زراعی و باغی استان مازندران را مورد بررسی قرار داد. وی نتیجه گرفت که جهت افزایش تولیدات زراعی و باغی استان مازندران باید به تسهیلات سرمایه‌ای افزوده و از تسهیلات جاری کاسته شود، چرا که به نظر می‌رسد تسهیلات اعطایی جاری به دلیل کم بودن مبلغ آن و کوتاه مدت بودن بازپرداخت آن صرف امور دیگری غیر از تولیدات می‌شود.

فارغ‌التحصیلان برای اشتغال و اجرای طرح به غیر از بانک کشاورزی از منابع اعتباری دیگر (رسمی و غیررسمی) چه در بخش تسهیلات جاری و چه سرمایه‌ای، به میزان قابل توجهی استفاده نموده‌اند. تحقیق رحیمی سوره و میر (۱۳۸۶) در خصوص منابع غیررسمی اعتبارات روستایی در ایران (مطالعه موردی) نشان داد که سهم عوامل رسمی و غیر رسمی در خرید محصولات اعم از زراعی، باغی و دامی به ترتیب ۲۷/۸ و ۷۲/۲ درصد به دست آمد. همچنین ۷۰ درصد از وام های اعطایی به ورستاییان از طریق بخش مالی رسمی و مابقی (۳۰ درصد) از سوی منابع غیر رسمی (بدون احتساب فامیل و دوستان) پرداخت شده بود.

نتایج اولویت‌بندی دیدگاه فارغ‌التحصیلان در خصوص ارزیابی عملکرد بانک کشاورزی (جدول ۲) نشان داد که از بین ۱۰ گویه مربوط به عملکرد بانک کشاورزی، "میزان سخت‌گیری با مشتری" در اولویت اول و "پرداخت به موقع اعتبار"، "اجرای دستورالعمل‌ها"، "پاسخگویی به مشتری"، "مسئولیت‌پذیری"، به ترتیب اولویت‌های دوم تا پنجم را به خود اختصاص دادند. البته میانگین رتبه ای گویه ها در حد متوسط به پایین بوده و از این نظر عملکرد بانک کشاورزی مطلوب ارزیابی نشده است.

جدول ۲: اولویت‌بندی نظر فارغ‌التحصیلان در خصوص عملکرد بانک کشاورزی

ردیف	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	تعداد	عملکرد
۱	۳۶/۲۹	۱/۲۷	۳/۵۰	۵۲	سخت‌گیری با مشتری
۲	۴۱/۳۳	۱/۱۲	۲/۷۱	۵۲	پرداخت به موقع اعتبار
۳	۴۴/۸۳	۱/۳۰	۲/۹۰	۵۲	اجرای دستورالعمل‌ها
۴	۴۴/۹۲	۱/۱۵	۲/۵۶	۵۱	پاسخگویی به مشتری
۵	۵۹/۸۱	۱/۲۵	۲/۰۹	۵۱	مسئولیت‌پذیری
۶	۶۶/۸۴	۱/۲۹	۱/۹۳	۴۹	خوش برخوردی با خسارت دیدگان
۷	۷۰/۱۰	۱/۳۶	۱/۹۴	۵۱	شفافیت قوانین
۸	۷۳/۳۰	۱/۲۹	۱/۷۶	۵۲	اطلاع‌رسانی
۹	۷۶/۵۰	۱/۵۳	۲/۰۰	۵۲	نظارت و سرپرستی
۱۰	۱۰۸/۹۱	۱/۱۰	۱/۰۱	۵۱	میزان استفاده از نظرها و پیشنهادهای ارباب رجوع

طیف لیکرت: هیچ ۰ خیلی کم ۱ کم ۲ متوسط ۳ زیاد ۴ خیلی زیاد ۵

جدول ۳ نتایج بررسی نیاز آموزشی پاسخگویان را نشان می دهد. بر این اساس؛ "راه‌های کاهش هزینه و بهبود بهره وری"، "انجام فعالیت‌های تحقیقاتی"، "بازاریابی محصول"، "دانش فنی تولید" و "پیشگیری و کنترل آفات" به ترتیب اولویت های ۱ تا ۵ را به خود اختصاص دادند. چنانچه پیداست همه موارد از اهمیت قابل توجهی برخوردار بوده اند.

جدول ۳ - اولویت بندی نیازهای آموزشی فارغ‌التحصیلان بهره مند از وام اشتغال

ردیف	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	تعداد	گویه‌ها
۱	۳۲/۲۷	۱/۲۲	۳/۷۸	۵۲	راه‌های کاهش هزینه و بهبود بهره‌وری
۲	۳۳/۷۶	۱/۳۰	۳/۸۵	۴۸	انجام فعالیت‌های تحقیقاتی
۳	۳۴/۴۴	۱/۱۴	۳/۳۱	۴۷	بازاریابی محصول
۴	۳۵/۰۸	۱/۲۷	۳/۶۲	۵۰	دانش فنی تولید محصول
۵	۳۶/۱۱	۱/۲۱	۳/۳۵	۴۸	پیشگیری و کنترل آفات
۶	۴۱/۹۰	۱/۴۵	۳/۴۶	۴۷	انتخاب نوع محصول سود آور

۷	۴۷/۹۰	۱/۴۹	۳/۱۱	۱۵	کنترل دقیق حرارت
۸	۴۹/۳۳	۱/۴۹	۳/۰۲	۴۵	انتخاب نوع محصول بر اساس شرایط آب و هوا
۹	۵۲/۵۵	۱/۵۴	۲/۹۳	۴۵	کنترل دقیق رطوبت
۱۰	۶۱/۳۸	۱/۵۱	۲/۴۶	۴۵	استفاده‌ی بهینه از منابع آب
طیف لیکرت: هیچ ۰ خیلی کم ۱ کم ۲ متوسط ۳ زیاد ۴ خیلی زیاد ۵					

اولویت‌بندی استفاده از عوامل مختلف برای موفقیت در کار نیز نشان داد که فارغ‌التحصیلان بیشتر از افراد متخصص و خبره در کار خود استفاده کرده‌اند. استفاده از شیوه‌های مرسوم اولویت بعدی را به خود اختصاص داده و اساساً دروس و مدارک دانشگاهی نقشی در فعالیت‌های شغلی مرتبط به بخش کشاورزی نداشته‌اند (جدول ۴).

جدول ۴- اولویت‌بندی عوامل مؤثر در موفقیت فارغ‌التحصیلان در کار

ردیف	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	تعداد	گویه
۱	۳۶/۲۹	۱/۳۱	۳/۶۱	۵۲	افراد خبره و متخصص
۲	۵۰/۳۷	۱/۳۶	۲/۷۰	۴۷	شیوه‌های مرسوم و متداول
۳	۵۱/۲۸	۱/۶۰	۳/۱۲	۴۹	تجربه کاری قبلی
۴	۵۹/۴۰	۱/۳۹	۲/۳۴	۵۰	دروس عملی دوران تحصیل
۵	۶۴/۸۱	۱/۴۰	۲/۱۶	۴۹	دروس نظری دوران تحصیل
۶	۶۸/۲۷	۱/۴۲	۲/۰۸	۴۹	آزمون و خطا
۷	۱۰۹/۹۳	۱/۵۵	۱/۴۱	۴۸	کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی تخصصی
۸	۱۱۳/۸۲	۱/۴۰	۱/۲۳	۴۷	سمینارها و نمایشگاه‌های تخصصی

طیف لیکرت: هیچ ۰ خیلی کم ۱ کم ۲ متوسط ۳ زیاد ۴ خیلی زیاد ۵

مؤثرترین عامل در موفقیت شغلی فارغ‌التحصیلان، "مهارت و کارایی فنی" بود که در مرتبه اول و بعد از آن "مهارت‌های ارتباطی"، "تجربه‌ی کاری"، "خودگردانی" به ترتیب در مرتبه‌های دوم تا چهارم قرار گرفتند. اما کلیه موارد شش گانه دارای اهمیت به‌سزایی می‌باشند.

جدول ۵: اولویت‌بندی عوامل مؤثر در موفقیت شغلی فارغ‌التحصیلان

ردیف	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	تعداد	عامل
۱	۲۲/۰۰	۰/۸۸	۴/۰۰	۵۰	مهارت و کارایی فنی
۲	۲۳/۲۶	۰/۸۷	۳/۷۴	۵۰	مهارت‌های ارتباطی
۳	۲۳/۷۴	۰/۹۹	۴/۱۷	۵۱	تجربه‌ی کاری
۴	۲۴/۴۳	۰/۹۶	۳/۹۳	۴۹	خودگردانی
۵	۳۴/۸۰	۱/۱۱	۳/۱۹	۴۷	کارآفرینی
۶	۴۳/۹۹	۱/۲۸	۲/۹۱	۴۹	تنوع طلبی
طیف لیکرت: هیچ ۰ خیلی کم ۱ کم ۲ متوسط ۳ زیاد ۴ خیلی زیاد ۵					

بررسی نقش سیاست‌ها و تسهیلات برای جذب به بازار کار کشاورزی از دیدگاه افراد مورد مطالعه نشان داد که وام اشتغال، بیشترین تأثیر را برای جذب به بازار کار کشاورزی داشته است. همچنین تسهیلات سرمایه‌ای، تسهیلات جاری، تأمین اجتماعی، بیمه‌ی محصولات کشاورزی، نرخ سود بانکی و تعاونی‌های تولید و توزیع در اولویت‌های دوم تا هفتم عوامل مؤثر برای جذب به بازار کار کشاورزی قرار گرفتند (جدول ۶).

جدول ۶: اولویت‌بندی سیاست‌ها و تسهیلات جذب فارغ‌التحصیلان به بازار کار کشاورزی

اولویت	سیاست‌ها و تسهیلات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
۱	وام اشتغال	۵۲	۳/۳۸	۱/۵۳	۴۵/۲۷
۲	تسهیلات سرمایه‌ای	۵۱	۳/۳۱	۱/۵۱	۴۵/۶۲
۳	تسهیلات جاری	۵۱	۳/۰۷	۱/۴۶	۴۷/۵۵
۴	تأمین اجتماعی	۵۰	۳/۱۴	۱/۶۵	۵۲/۵۵
۵	بیمه‌ی محصولات کشاورزی	۵۱	۳/۳۷	۱/۸۱	۵۳/۷۱
۶	نرخ سود بانکی	۵۱	۲/۹۴	۱/۸۶	۶۳/۲۷
۷	تعاونی‌های تولید و توزیع	۳۸	۲/۵۲	۱/۶۳	۶۴/۶۸
طیف لیکرت: هیچ ۰ خیلی کم ۱ کم ۲ متوسط ۳ زیاد ۴ خیلی زیاد ۵					

مطالعات اسنادی گویای آن بود که بخش کشاورزی در ۸ موضوع کلی که هر یک به نوبه خود به عناوین فرعی دیگری تقسیم می‌شدند، با مشکل‌ها و تهدیدهایی روبرو است. از فارغ‌التحصیلان خواسته شد که هر یک از گویه‌ها را در ارتباط با کار خود به ترتیب اولویت (۱ بالاترین و ۱۰ پایین‌ترین اولویت) مورد ارزیابی قرار دهند. در نتیجه "ناکارآمدی سیاست‌های حمایتی" (۳ گویه شامل: محدود بودن سیاست‌های حمایت‌کننده از تولید و تولیدکننده، هدفمند نبودن یارانه و ناکارآمدی نظام حمایتی بیمه‌ی محصولات کشاورزی) مهم‌ترین عامل در کاهش محصول و کاهش میزان موفقیت آنها بوده است. نارسایی‌های بخش در مورد توسعه روستایی (۳ گویه شامل: ناکافی بودن سازماندهی نهادهای اجتماعی، نارسایی در برخورداری از امکانات اجتماعی، رفاهی و اشتغال، پائین بودن مشارکت روستائیان و تولیدکنندگان)، سرمایه و سرمایه‌گذاری (۵ گویه شامل: پائین بودن قدرت جذب منابع، بالا بودن ریسک در فعالیتهای بخش کشاورزی، ناکافی بودن سرمایه‌گذاری در امور زیربنایی، نارسایی در شرایط انگیزشی برای جذب سرمایه، عدم تعادل در سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی با سایر بخش‌های اقتصادی)، بازار و بازاریابی (۵ گویه شامل: رواج واسطه‌گری، مداخله‌ی نامناسب دولت در بازار محصولات خاص، مشکل تنظیم بازار و بازاریابی، حضور ناکافی در بازارهای بین‌المللی و منطقه‌ای، عدم رعایت استانداردهای بهداشتی و زیست‌محیطی در تولید و فراوری محصولات کشاورزی)، و مدیریت (۴ گویه شامل: عدم هماهنگی بین واحدهای دست‌اندرکار کشاورزی، نارسایی در مدیریت منابع انسانی، اقتصادی و توسعه‌ی روستایی) به ترتیب اولویت‌های دوم تا پنجم را شامل شدند. نتایج در جدول شماره ۷ آمده است. توجه شود که هر چه نمره کمتر باشد، یعنی آن گزینه اهمیت بیشتری دارد، بنابراین در تفسیر ضریب تغییر به عکس عمل شده است.

جدول ۷: اولویت‌بندی عوامل مؤثر در کاهش موفقیت طرح

اولویت	گویه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
۱	ناکارآمدی سیاست‌های حمایتی	۳۸	۲/۷۸	۲/۴۵	۸۸/۱۲
۲	توسعه‌ی روستایی	۳۴	۳/۱۷	۲/۳۴	۷۳/۸۱
۳	سرمایه و سرمایه‌گذاری	۳۷	۳/۰۳	۲/۲۳	۷۳/۵۹
۴	بازار و بازاریابی	۳۸	۳/۷۷	۲/۷۶	۷۳/۲۰
۵	مدیریت	۳۷	۳/۷۱	۲/۴۴	۶۵/۷۶
۶	فراوری، تبدیل و نگهداری محصول	۳۳	۴/۳۹	۲/۷۸	۶۳/۳۲

۷	۶۲/۲۴	۳/۳۳	۵/۳۵	۳۱	منابع پایه و منابع طبیعی
۸	۶۱/۰۳	۲/۷۱	۴/۴۴	۳۷	نیروی انسانی و فناوری

از شماره‌ی ۱ تا ۱۰ (۱ بالاترین و ۱۰ پایین‌ترین اولویت/ هر چه نمره کم‌تر اهمیت بیشتر)

جمع بندی کلی نظر افراد درباره طرح اشتغال فارغ‌التحصیلان کشاورزی با استفاده از وام اشتغال نشان داد که ۷۱/۵ درصد از فارغ‌التحصیلان مشکلات و موانع طرح را بیشتر از منافع و مزایای بدست آمده از آن ارزیابی کردند، در حالی که ۱۲ درصد میزان منافع و مشکلات مربوط به طرح را برابر و ۱۶ درصد نیز منافع طرح را بیشتر از مشکلات آن عنوان کردند. نتایج بررسی همبستگی بین متغیرهای بانکی بانک کشاورزی و فردی و حرفه‌ای فارغ‌التحصیلان در جدول ۱۰ آمده است.

جدول ۱۰- همبستگی متغیرهای بانکی بانک کشاورزی و فردی، حرفه‌ای فارغ‌التحصیلان با جذب و

ماندگاری آنها در شغل کشاورزی ناشی از طرح اشتغال

P	r	متغیر (۲)	متغیر (۱)
۰/۰۵۲	-۰/۲۹۵	جذب	میزان شفافیت قوانین بانکی
۰/۰۶۵	-۰/۲۷۸	جذب	بیمه محصولات کشاورزی
۰/۲۶۳	-۰/۱۷۰	جذب	پرداخت به موقع اعتبار
۰/۱۷۵	۰/۲۱۱	میزان ماندگاری	میزان مدیریت ریسک
۰/۶۷۴	۰/۰۶۴	میزان ماندگاری	میزان کارآفرینی
۰/۴۴۲	۰/۱۱۲	میزان ماندگاری	میزان استفاده از فراگرفته‌های دانشگاهی
۰/۳۷۶	۰/۱۳۴	میزان ماندگاری	بیمه محصولات کشاورزی
۰/۳۹۱	-۰/۱۳۱	میزان ماندگاری	میزان شرکت فارغ‌التحصیلان در کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی تخصصی
۰/۶۳۴	۰/۰۷۰	میزان ماندگاری	میزان نظارت و سرپرستی بانک کشاورزی
۰/۳۹۱	-۰/۱۴۷	میزان ماندگاری	هزینه های تولید
۰/۷۰۴	۰/۰۷۵	میزان ماندگاری	هزینه های عرضه
۰/۴۲۳	-۰/۱۲۷	میزان ماندگاری	میزان دسترسی به پژوهشگران
۰/۳۶۵	-۰/۱۴۲	میزان ماندگاری	میزان ارتباط با سایر فارغ‌التحصیلان دریافت کننده وام
۰/۷۶۳	-۰/۰۴۵	میزان ماندگاری	میزان مهارت‌های ارتباطی
۰/۵۰۳	۰/۱۰۰	میزان ماندگاری	میزان اطلاع از بازار
۰/۵۴۴	۰/۰۹۰	میزان ماندگاری	میزان تجربه کاری
۰/۹۵۷	۰/۰۰۸	میزان ماندگاری	میزان ابتکار عمل و نوآوری
۰/۴۶۵	-۰/۱۱۴	میزان ماندگاری	میزان مشاوره با مروجان (کشاورزی)

همانگونه که ملاحظه می شود، اگر چه علی‌الاصول باید پرداخت به موقع اعتبارات در کاهش مدت زمان جذب متقاضیان تأثیر مثبت داشته باشد، اما در این تحقیق بین دو متغیر فوق در سطح ۰/۰۵، رابطه معنی‌داری مشاهده نشد. به علاوه میزان نظارت و سرپرستی بانک کشاورزی با میزان ماندگاری فارغ‌التحصیلان در بازار کار کشاورزی در استان تهران رابطه معنی‌داری نداشته است؛ این در حالی است که نتایج تحقیق باقری و نجفی (۱۳۸۳) در خصوص عوامل مؤثر بر بازپرداخت اعتبارات کشاورزی در استان فارس، نشان داد که نظارت و سرپرستی کارشناسان بانک به عنوان یک متغیر مؤثر در افزایش احتمال بازپرداخت وام می باشد.

در حالی که فارغ‌التحصیلان معتقدند صندوق بیمه محصولات کشاورزی به میزان بیش از حد متوسط می‌تواند در ایجاد فرصت‌های شغلی و جذب به بازار کار کشاورزی مؤثر باشد، اما آنها از مزایا و امکانات و تسهیلات بیمه محصولات کشاورزی برخوردار نیستند. صاحب‌نظران معتقدند که بیمه دارای نقش مؤثر در کاهش ریسک فعالیت‌های کشاورزی هم در بخش تولید و هم بازار فروش و ایجاد تحرک در رشد و توسعه این بخش می‌باشد (امینی و همکاران، ۱۳۸۱). همچنین هدف بیمه حداقل کردن بی‌ثباتی ناشی از خسارت‌های حاصل از عوامل گوناگون و نامشخص در بخش کشاورزی و تقسیم ریسک است (کرباسی و همکاران، ۱۳۸۲).

اگرچه فارغ‌التحصیلان در کار خود به میزان زیادی با انواع ریسک مواجه می‌باشند، اما در این تحقیق میزان توانایی آنها در مقابله با این ریسک‌ها در حد کم تا متوسط برآورد شد. در مقابل ایشان به میزان قابل توجهی در کار خود، با خسران مواجه بوده‌اند. سایر نتایج گویای آن است که "عدم کنترل و نظارت لازم"، "حوادث طبیعی" و "نداشتن تجربه و کارایی لازم" به ترتیب اولویت‌های اول تا سوم را در ایجاد خسارت به فارغ‌التحصیلان شامل می‌شوند.

از مهم‌ترین نتایج این تحقیق آن است که آموزش‌های تخصصی و دانشگاهی نقشی در میزان ماندگاری فارغ‌التحصیلان مورد مطالعه در بازار کار کشاورزی نداشته است. همچنین میزان شرکت در کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی تخصصی و نیز سمینارها و نمایشگاه‌های تخصصی در حد خیلی کم برآورد شده است. به طور کلی فراگرفته‌های دانشگاهی نقش چندانی در موفقیت و ماندگاری فارغ‌التحصیلان در بازار کار کشاورزی نداشته‌اند. شاید بتوان یکی از دلایل این امر را در شکاف بیکاری از زمان فارغ‌التحصیلی تا اشتغال جستجو کرد. در صورتی که انتظار این است که محتوای آموزشی به گونه‌ای باشد که دانشجو را با توجه به نیاز بازار کار، آماده و تربیت کند. البته این مسئله از بعد توانایی‌های فردی هم قابل طرح می‌باشد. ملک‌محمدی (۱۳۷۷) با تأکید بر "مهارت محور" بودن برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها و اجتناب از طرح مهارت‌های عام در برنامه‌های آموزش مهارت محور گفته است: «در طرح آموزش تنظیم شده برای کشاورزی، مهارت‌ها بسیار کلی بودند و به همین دلیل هم ارزشیابی تحقق آنها به هیچ وجه مقدور نبود و محتوای درس‌ها نیز به نحوی تدوین نشده بود که جامعیت مهارت‌ها را تأمین کند». نتایج طرح پژوهشی سازمان ملی جوانان هم گویای آن است که ضعف بنیه علمی دانشگاه‌ها (روزآمد نبودن محتوای درسی رشته‌های تحصیلی، کافی نبودن اطلاعات آموزشی، مدرک گرایی، ایجاد رشته‌های دانشگاهی بدون توجه به نیازهای جامعه و...) از معضلات اساسی نظام آموزش عالی کشور است (رحمدل، ۱۳۸۳). مطالعه دباغ (۱۳۸۱) نشان داد که در کشور ما عمده مشکل معضل بیکاری از نوع بیکاری ساختاری است و به عبارتی مهارت‌های افراد با مهارت‌های مورد نیاز مشاغل و فعالیت‌ها تناسب ندارند و یا مهارت‌ها پایین است، بنابراین اجرای برنامه‌ی آموزش و بازآموزی به ویژه آموزش‌های فنی‌حرفه‌ای اهمیت زیادی دارد. در بین کشورهای عضو OECD برنامه‌های آموزش و بازآموزی در بین سایر برنامه‌های فعال بازار کار بیشترین بودجه را به خود اختصاص داده است. خال از متخصصان آموزش عالی اعتقاد دارد که "ناهماهنگی شغلی و رشته تحصیلی" از معضلات پیش روی نظام آموزش عالی کشور است (رحمدل، ۱۳۸۳). نتایج تحقیق دهبوری و همکاران (۱۳۸۷) نیز نشان داد که بین وضعیت اشتغال و اثر بخشی برنامه‌های درسی رابطه معنی داری وجود دارد. تحقیق میرزایی و همکاران (۱۳۸۵) در خصوص رابطه آموزش عالی و کارایی و اشتغال دانش‌آموختگان رشته جنگل، نشانگر رضایت نسبتاً کم مدیران اجرایی از دانش و مهارت دانش‌آموختگان، رابطه ضعیف بین آموزش و اشتغال در طی دوره، تأثیر زیاد دروس عملی در کارایی و اشتغال، توجه نسبتاً متوسط به مهارت و دانش در هنگام استخدام، و تأثیر زیاد دوره‌های ضمن خدمت در کارایی دانش‌آموختگان رشته جنگل می‌باشد. نتایج تحقیقات سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی هم بر ابعاد گوناگون این مسئله تأکید داشته است.

فارغ‌التحصیلانی که به طور مشترک اقدام به کار کرده‌اند، اعلام داشتند که شراکت در حد خوبی سبب استفاده از: منابع مالی، وقت شرکاء و منابع غیرپولی (مهارت، اطلاعات، ارتباطات، تجهیزات، تخصص) می‌شود. به علاوه اولویت دیدگاه فارغ‌التحصیلان در خصوص شراکت بر اساس طیف لیکرت نشان داد که غالب افراد معتقدند که مشارکت سبب توسعه مهارت‌ها می‌شود و توانایی اداره امور را افزایش می‌دهد.

بررسی‌های علی در بخش آمار استنباطی تحقیق نیز حاکی از این بودند که نوع دانشگاه (دولتی و آزاد اسلامی) محل تحصیل پاسخگویان در جذب فارغ‌التحصیلان به بازار کار کشاورزی موثر بوده است به نحوی که فارغ‌التحصیلان دانشگاه آزاد اسلامی بیشتر از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های دولتی در بازار کار کشاورزی جذب شده‌اند. قابل ذکر است که:

- بین میانگین جذب فارغ‌التحصیلان به بازار کار کشاورزی به لحاظ نوع مالکیت زمین طرح، نوع فعالیت و گرایش تحصیلی اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد.
 - بازاریابی و بازرسانی محصولات تولیدی از چالش‌های مهم فارغ‌التحصیلان در حال حاضر می‌باشد.
 - تحقیق و ترویج جایگاهی در فعالیت‌های شغلی فارغ‌التحصیلان نداشته است.
 - فارغ‌التحصیلان مدیریت ریسک ندارند و
 - دریافت‌کنندگان وام در مجموع، دریافت وام از سوی سایر فارغ‌التحصیلان و هم‌تایان خود را توصیه نمی‌کنند، همچنین حدود ۷۱ درصد شاغلان، مشکلات و موانع طرح را بیش از منافع و مزایای آن ارزیابی کرده‌اند.
- هژبرکیانی و جانویسلو (۱۳۷۹) جهت افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کشاورزی، ایجاد وضعیت باثبات در بازار محصولات کشاورزی و قیمت‌های حمایتی متناسب با نرخ تورم، ایجاد شبکه‌های اطلاع‌رسانی در مورد وضعیت بازارهای خارجی و داخلی و تصمیم‌گیری برنامه‌ریزی شده در مورد صادرات محصولات کشاورزی را مورد تأکید قرار دادند. رفیعی و زیبایی (۱۳۸۲) اندازه دولت، رشد اقتصادی و بهره‌وری نیروی کار در بخش کشاورزی را مطالعه نمودند. آن‌ها نتیجه گرفتند که حضور دولت در بخش کشاورزی الزامی است. بنابراین پیشنهاد شد که با سیاست‌های مناسبی مانند حمایت از قیمت محصولات کشاورزی و پایین آوردن هزینه‌های تولید، جاذبه بیشتری برای سرمایه‌گذاری در بخش فراهم آید. همچنین در سیاست‌های ترویجی و نیز در سطح آگاهی و اطلاعات کشاورزان و متخصصان بخش بازنگاری کلی صورت گیرد. همچنین مهرعلی زاده و آرمن (۱۳۸۶) ضمن بررسی بازار کار دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی در دانشگاه‌های دولتی ایران، بر تمرکز دانشگاه‌ها در چهار زمینه اساسی شامل مهارت‌های روش‌شناسی و کارآفرینی، مهارت‌های علمی، مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های اطلاع‌رسانی، تأکید کردند.

جدول ۱۱- بررسی اثر نوع مالکیت، نوع فعالیت در طرح و محل تحصیل در جذب فارغ‌التحصیلان

متغیر (۱)	متغیر (۲)	آزمون آماری	P
نوع مالکیت زمین طرح	جذب	F	۰/۷۲۰
نوع فعالیت در طرح	جذب	F	۰/۴۵۶
نوع دانشگاه محل تحصیل	جذب	T	۰/۰۵
گرایش تحصیلی	جذب	F	۰/۲۴۸

محدودیت در اعطای وام به لحاظ مقطع فارغ‌التحصیلی که حداقل داشتن مدرک لیسانس می‌باشد، به خودی خود سبب حذف بخش قابل توجهی از فارغ‌التحصیلان کشاورزی در مقاطع کاردانی و حتی دیپلمه‌های هنرستان‌های کشاورزی می‌شود، این در حالی است که شرط گذراندن دوران خدمت وظیفه هم، بر شکاف بیکاری فارغ‌التحصیلان جدای از

تبعات منفی آن، دامن زده است.

یکی از نتایج بسیار مهم این تحقیق، "نبود ارتباط میان آموخته‌های دانشگاهی فارغ‌التحصیلان با نیازهای بازار کار کشاورزی" می‌باشد. شاید یکی از دلایل مهم آن، توجه و تأکید بر رویکرد اشتغال پس از فارغ شدن از تحصیل و نهادینه شدن آن در خانواده‌ها و نیز سیاست‌های غیرمنعطف بخش دولتی در ایران می‌باشد. باید بدانیم که اشتغال، از ماهیتی پیچیده و فرایندی برخوردار است، به همین لحاظ عوامل متعددی در جذب به بازار کار کشاورزی و در ادامه‌ی آن، ماندگاری فرد در این بازار نقش دارند. این مسئله برگشت تدبیرمند متولیان و عوامل آموزشی و همه‌ی دست‌اندرکاران دولتی و غیردولتی را به نظام آموزشی کشور (دانشگاه و پیش از دانشگاه) می‌طلبد؛ مادامی که نسبت به اشتغال هم‌زمان دانشجویان آن هم از طریق بازتعریف ساز و کارهای موجود و تدوین ساز و کارهای نو به‌ویژه در خصوص وام ۲۰ میلیونی، تدبیر و تعمق نشود، مسئله اشتغال فارغ‌التحصیلان هم سامان نمی‌یابد. نتیجه کلی این تحقیق نشان داد که وام اشتغال بانک کشاورزی تأثیری در جذب و میزان ماندگاری فارغ‌التحصیلان در بازار کار کشاورزی نداشته و توفیق شغلی افراد موفق را هم باید در عوامل دیگری جستجو کرد.

پیشنهادها

- ۱- صندوق بیمه‌ی محصولات کشاورزی، فارغ‌التحصیلان کشاورزی را هم مانند سایر فعالان بخش کشاورزی جهت کاهش ریسک و افزایش ضریب امنیت سرمایه‌گذاری از مزایای استفاده از بیمه‌ی محصولات کشاورزی بهره‌مند سازد.
- ۲- وام اشتغال به فارغ‌التحصیلان هنرستان‌های کشاورزی و نیز دانشجویان فارغ‌التحصیل در مقطع کاردانی، صرف نظر از اینکه دوران خدمت وظیفه را گذرانده باشند یا نه، تعلق گیرد.
- ۳- وام اشتغال به جای اینکه تنها به فارغ‌التحصیلان بخش اختصاص یابد، با تمهید شرایطی خاص در اختیار گروه‌های آموزشی در دانشگاه‌ها به ازاء ارائه طرح‌های مشترک با بانک کشاورزی و به کارگیری تعداد مشخصی از دانشجویان و به صورت سهامی تعلق بگیرد. اگر بخواهیم فرصت‌های فعلی را به تهدیدهای آینده تبدیل نکنیم، چاره‌ای نخواهیم داشت که با شکستن برخی ساختارهای عام، زمینه اشتغال نیروهای تحصیل کرده خود را از بدو ورود به نظام آموزش عالی فراهم کنیم. برای پیش‌بینی آینده و گزینش مسیرهای درست، باید به حال متمرکز شویم. مرتب کارها را به آینده واگذار نکنیم. آینده حاصل امروز ماست.
- ۴- پیشنهاد می‌گردد که ایجاد تعاونی‌های توزیع و تولید فارغ‌التحصیلان از طریق برنامه‌های ترویجی و ارشادی مورد ترغیب و تشویق قرار گیرد و اصولاً طرح‌هایی که در قالب تشکل‌های حقوقی و مخصوصاً تعاونی می‌باشند، در اولویت دریافت وام قرار گیرند. بانک کشاورزی در شهرستان‌های مختلف با تشکیل بانک اطلاعات فارغ‌التحصیلان و نصب این اطلاعات در شعبه (نام و گرایش فارغ‌التحصیلی افراد)، هم به ایجاد شناخت کلی فارغ‌التحصیلان متقاضی از وجود سایر گرایش‌ها در منطقه کمک کند و هم از طریق ایجاد ارتباط میان فارغ‌التحصیلان از طریق فراخوان، تیم‌هایی را که متشکل از فارغ‌التحصیلان با گرایش‌های مختلف تحصیلی می‌باشند، در اولویت کاری قرار دهد.
- ۵- کمیته‌ای متشکل از دو نماینده فارغ‌التحصیلان دریافت کننده‌ی وام و شاغل به کار، یک نماینده از بانک کشاورزی، یک نماینده از اداره جهاد کشاورزی، یک کارشناس حقوقی فرمانداری و یک نماینده از یکی از دانشکده‌های کشاورزی منطقه برای تعامل بهتر در خصوص بررسی طرحها، پرداخت اعتبارات و سایر موارد مورد نیاز، تشکیل شده و در فواصل زمانی تعریف شده، به برگزاری جلسات مشترک و غیرمتمرکز اقدام شود. یکی از مزیت‌های این پیشنهاد علاوه بر سایر مزایایی که می‌تواند داشته باشد، به کارگیری ابزارهای کیفی و کمی نظارتی دقیق‌تر (به لحاظ قانونی و شرعی) در خصوص فرایند دریافت وام از سوی فارغ‌التحصیلان کشاورزی می‌باشد.

سیاسگزاری

این تحقیق با مساعدت مالی فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران و در قالب " طرح بررسی کارآفرینی، اشتغال و توسعه منابع انسانی " انجام شده است که به این وسیله از ایجاد چنین فرصتی برای این تحقیق قدردانی می‌شود.

منابع

- ۱- ابوالحسنی، ل. ۱۳۸۰. نقش نیروی کار متخصص کشاورزی در بهره‌وری کل عوامل تولید و موانع جذب آن‌ها در بخش کشاورزی در استان خراسان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۲- امینی، الف. م.، جمشیدی، م. ت.، و ج. میرمحمد صادقی. ۱۳۸۱. عوامل مؤثر بر ریسک و تمایل دامداران استان آذربایجان شرقی به بیمه کردن دام‌های‌شان، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال دهم، شماره‌ی ۳۹، ص ۱۲۵-۱۴۰.
- ۳- باصری، ب.، و الف. جهان‌گرد. ۱۳۸۶. بررسی و تحلیل ظرفیت اشتغال زایی بخش کشاورزی ایران، اقتصاد کشاورزی و توسعه، پاییز ۱۳۸۶؛ ۱۵ (۵۹): ۱۱۹-۱۴۶.
- ۴- باقری، م.، و ب. نجفی. ۱۳۸۳. بررسی عوامل مؤثر بر بازپرداخت اعتبارات کشاورزی (مطالعه موردی استان فارس)، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده اقتصاد، مرکز تحقیقات اقتصاد ایران، شماره ۱۹، ص ۹۷-۱۱۵.
- ۵- بختیاری، ص.، و ف. پاسبان. ۱۳۸۳. نقش اعتبارات بانکی در توسعه فرصت‌های شغلی: مطالعه موردی بانک کشاورزی ایران، اقتصاد کشاورزی و توسعه، تابستان ۱۳۸۳؛ ۱۲ (۴۶): ۷۳-۱۰۶.
- ۶- بلالی، ح. ۱۳۸۱. بررسی تأثیر سرمایه‌گذاری بر اشتغال در بخش کشاورزی ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۷- بلالی، ح.، و ص. خلیلیان. ۱۳۸۲. تأثیر سرمایه‌گذاری بر اشتغالزایی و تقاضای نیروی کار در بخش کشاورزی ایران، اقتصاد کشاورزی و توسعه، بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ۱۱ (۴۱-۴۲): ۱۱۷-۱۱۸.
- ۸- بیدآباد، ب. ۱۳۸۳. ارتباطات بین بخشی و هدفگذاری افزایش اشتغال کشور، اقتصاد کشاورزی و توسعه، تابستان ۱۳۸۳؛ ۱۲ (۴۶): ۱۰۷-۱۳۵.
- ۹- ترکمانی، ج.، و ز. فرج‌زاده. ۱۳۸۲. بررسی رابطه علی میان اعتبارات و ارزش افزوده بخش کشاورزی، فصلنامه پژوهشی بانک کشاورزی، شماره اول، دوره جدید، ص ۸۱-۹۵.
- ۱۰- چیذری، الف. م.، و الف. زارع. ۱۳۷۹. بررسی آثار اعتبارات تخصیص یافته به بخش کشاورزی استان مازندران از سوی بانک‌های ملی و کشاورزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه، زمستان ۱۳۷۹؛ ۸ (۳۲): ۶۹-۹۲.
- ۱۱- حاجی‌قوامی، م. ر. ۱۳۸۱. مطالعه اثر سیاست‌های پولی و مالی بر ارزش افزوده بخش کشاورزی (با تأکید بر تسهیلات بانکی و هزینه‌های عمرانی بخش کشاورزی)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی و احد علوم و تحقیقات.
- ۱۲- حسن‌زاده، ع.، ازوجی، ع. الف.، و ص. قوی‌دل. ۱۳۸۵. بررسی آثار اعتبارات خرد در کاهش فقر و نابرابری‌های درآمدی، اقتصاد اسلامی، بهار ۱۳۸۵؛ ۶ (۲۱): ۴۵-۶۸.
- ۱۳- دبایغ، ر. ۱۳۸۱. بررسی سیاست‌ها و تجارب کشورهای مختلف در به‌کارگیری سیاست‌های بازار کار و رهیافت‌هایی برای کشور ایران، مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، طرح نیازسنجی نیروی انسانی متخصص و سیاستگذاری توسعه منابع انسانی کشور، ویراست ۲.
- ۱۴- دهیوری، س.، فرج‌اله‌حسینی، س. ج.، و س. م. حسینی. ۱۳۸۷. بررسی وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان تحصیلات تکمیلی رشته‌های کشاورزی دانشگاه تهران (پردیس کرج)، تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران (مجله علوم کشاورزی ایران)، ۱۳۸۷؛ ۳۹ (۱): ۱۳۱-۱۲۳.
- ۱۵- رحمدل، س. ۱۳۸۳. طعام بدون طعم در سفره آموزش عالی، همشهری، سال دوازدهم، شماره ۳۳۹۳، ۸۳/۳/۹، ص ۱۳.
- ۱۶- رحیمی‌سوره، ص.، و س. ج. میر. ۱۳۸۶. بررسی منابع غیررسمی اعتبارات روستایی در ایران (مطالعه موردی استان‌های خراسان رضوی و آذربایجان غربی)، اقتصاد کشاورزی و توسعه زمستان ۱۳۸۶؛ ۱۵ (۶۰): ۲۳-۴۳.
- ۱۷- رضازاده، م. ۱۳۸۰. اثر تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی بر تولیدات زراعی و باغی استان مازندران طی سال‌های ۷۸-۷۲، پایان‌نامه کارشناسی ارشد توسعه و برنامه‌ریزی، دانشگاه الزهرا (س)، دانشکده علوم اجتماعی.

- ۱۸- رفیعی، ه. و م. زیبایی. ۱۳۸۲. اندازه دولت، رشد اقتصادی و بهره‌وری نیروی کار در بخش کشاورزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال یازدهم، شماره ۴۳ و ۴۴.
- ۱۹- رکن‌الدین افتخاری، ع. ر. و ج. عینالی. ۱۳۸۴. ارزیابی اعتبارات خرد بانک کشاورزی در توسعه اقتصادی روستایی: مطالعه موردی روستاهای حوزه آبریز رودخانه خراورد (شهرستان خدابنده)، پژوهش‌های بازرگانی، بهار ۱۳۸۴؛ ۹ (۳۴): ۱۷۹-۲۰۲.
- ۲۰- روزنامه ایران. ۱۳۸۲. طی سه سال اول برنامه سوم فقط ۷۵ درصد اهداف اشتغالی در کشور محقق شده است، ۱۳۸۲/۹/۱۲، سال نهم، شماره ۲۶۵۶، ص ۱۲.
- ۲۱- روزنامه همشهری. ۱۳۸۱. شرایط پرداخت وام ۲۰ میلیون تومانی به فارغ‌التحصیلان کشاورزی، آب و کشاورزی، ۱۳۸۱/۸/۱۴، شماره ۲۸۸۹، قابل دسترس در: <http://www.hamshahri.net/hamnews/1381/810814/abksh.htm>
- ۲۲- زارع، الف. ۱۳۷۶. بررسی و ارزیابی اثرات تولیدی اعتبارات تخصیص یافته به بخش کشاورزی توسط هر یک از بانک‌های ملی و کشاورزی (مطالعه موردی استان مازندران)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس.
- ۲۳- زمانی، غ. ۱۳۸۰. برآورد نیاز بخش عمومی به نیروی متخصص کشاورزی تا سال ۱۳۹۰، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال نهم، شماره ۳۵.
- ۲۴- سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی. ۱۳۸۲. نامه رئیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی به رئیس جمهور، شماره ۸۲/۶/۳۰، ۳/۲۱۹۹/۱.
- ۲۵- شفیع‌ی، ف. و ح. شعبانعلی فمی. ۱۳۸۶. بررسی نگرش دانشجویان رشته‌های کشاورزی نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی (مطالعه موردی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران)، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، زمستان ۱۳۸۶؛ ۲ (۴): ۱۷۳-۱۹۲.
- قیاسیان، م. ر. ۱۳۸۲. تحلیلی از وضعیت اشتغال در بخش کشاورزی و راهبردهای اشتغال‌زایی، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی، مدیریت امور پردازش و تنظیم یافته‌های تحقیقاتی، شماره ۸۱۵.
- ۲۶- کرباسی، ع. ر.، اثنی عشری، ه. و ح. عاقل. ۱۳۸۷. پیش‌بینی اشتغال بخش کشاورزی در ایران، اقتصاد و توسعه کشاورزی (علوم و صنایع کشاورزی)، ۱۳۸۷؛ ۲۲ (۲): ۳۱-۴۳.
- ۲۷- کرباسی، ع. ر. و ن. کامبوزیا. ۱۳۸۲. بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه محصولات کشاورزی استان سیستان و بلوچستان، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال یازدهم (۴۱ و ۴۲): ۱۶۷-۱۸۴.
- ۲۸- کوپاهی، م. و م. ر. بخشی. ۱۳۸۱. عوامل مؤثر بر عملکرد بازپرداخت اعتبارات کشاورزی: کاربرد تابع تجزیه و تحلیل تبعیضی (discriminant analysis) مطالعه موردی شهرستان بیرجند، علوم کشاورزی ایران، ۱۳۸۱؛ ۳۳ (۱): ۱۱-۱۹.
- ۲۹- محسنین، م. ۱۳۷۷. مشکلات و تنگناهای اشتغال فارغ‌التحصیلان کشاورزی، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره ۲۳.
- ۳۰- محمدی دینانی، م. و م. ح. فولادی. ۱۳۸۰. بررسی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی مطالعه موردی دانشکده کشاورزی فجر دانشگاه شهید باهنر کرمان، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال نهم، شماره ۳۴، ص ۳۲۷-۳۳۸.
- ۳۱- ملک‌محمدی، الف. ۱۳۷۷. ترویج و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی- سیر تکاملی، جلد اول، چاپ اول، مرکز نشر دانشگاهی.
- ۳۲- میرزایی ملاحمد، ر.، شامخی، ن.، نائلی پیشین، م. ع.، زاهدی امیری، ق. الف. و م. ح. جزیره ای. ۱۳۸۵. رابطه آموزش عالی و کارایی و اشتغال دانش‌آموختگان: دیدگاه استادان، مدیران و دانش‌آموختگان (بررسی موردی آموزش جنگل)، پژوهش و سازندگی، زمستان ۱۳۸۵؛ ۱۹ (۳) (پی‌آیند ۷۳) در منابع طبیعی): ۱۱-۲۶.
- ۳۳- میهن‌خواه، ن. ۱۳۷۹. تعیین مزیت نسبی فعالیت‌های بخش کشاورزی در ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۳۴- مهرعلی زاده، ی. الف. و س. ع. آرمین. ۱۳۸۶. بررسی بازار کار دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی در دانشگاه‌های دولتی ایران، دانشور رفتار، دی ۱۳۸۶؛ ۱۴ (۲۶) (ویژه مقالات مدیریت ۹): ۷۳-۸۶.
- ۳۵- نظری، ع. ر. ۱۳۸۱. موانع ایجاد اشتغال در بخش کشاورزی، ابرار اقتصادی، ۸۱/۲/۴.
- ۳۶- هژبرکیانی، ک. و م. ر. عزیززاده جانویسلو. ۱۳۷۹. بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کشاورزی ایران با استفاده از روش حداقل مربعات غیرخطی، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال هشتم، شماره ۲۹، ص ۴۵-۷۵.
- 37- Mir, S. J., Akbari, A., Hashemi Tabar, M. 2005. Study of effective factors in accessibility to agricultural credits and its role in production: A case study of Sistan and Baluchestan Province. Eqtesad-e keshavarzi va towse e. Winter 2005; 12 (4(48)): 25-52.

38- Yaghoubi, J. 2005. Assessing the effects of micro credits funds on rural women employment in Zanzan Province. *Women's Research (Pazhuhish-I Zanan)* Spring 2005; 3(1):125-146.

Examination of the amount of recruitment and perseverance of agricultural graduates, who have received farming, gardening and animal husbandry employment loans, to agricultural labor market

I. Malek Mohammadi

Professor of Agricultural Extension and Education, Tehran University. Tehran. Iran

Sh. Shokri

Examination of the amount of recruitment and perseverance of agricultural graduates having received farming, gardening and animal husbandry employment loans, in agricultural labor market

I. Malek Mohammadi

Professor of Agricultural Extension and Education, Tehran University. Tehran. Iran

Sh. Shokri

Graduate Student of Agricultural Extension and Education at M.Sc., Islamic Azad University, Sciences and Research Branch, Tehran-Iran

Abstract

The purpose of this research is to examine the employment and perseverance of graduate students in the fields of agriculture who have enjoyed employment loans to the agricultural labor market in Tehran province from different viewpoints (individual, banking system, governmental sectors). This investigation is quantitative in its nature and applied in kind which has been carried out in a descriptive-correlation method. The time horizon of the research has been five years (2001-2005). The population for this study which is done by census covered 117 graduate students and finally 51 questionnaires were analyzed based on available production units. The results show that employment loan from Bank of Agriculture has had no significant role in employment and amount of perseverance of graduates in labor market. Meanwhile, there was no significance relationship between university-trained courses of the graduates and the needs of labor market.

Key words: Recruitment, Amount of perseverance, Employment loan, Agricultural labor market.